

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Pirms raksta likumu, jāpanāk sabiedriskais līgums – nākotnes koncepts

Jānis Pleps

03.10.2025.

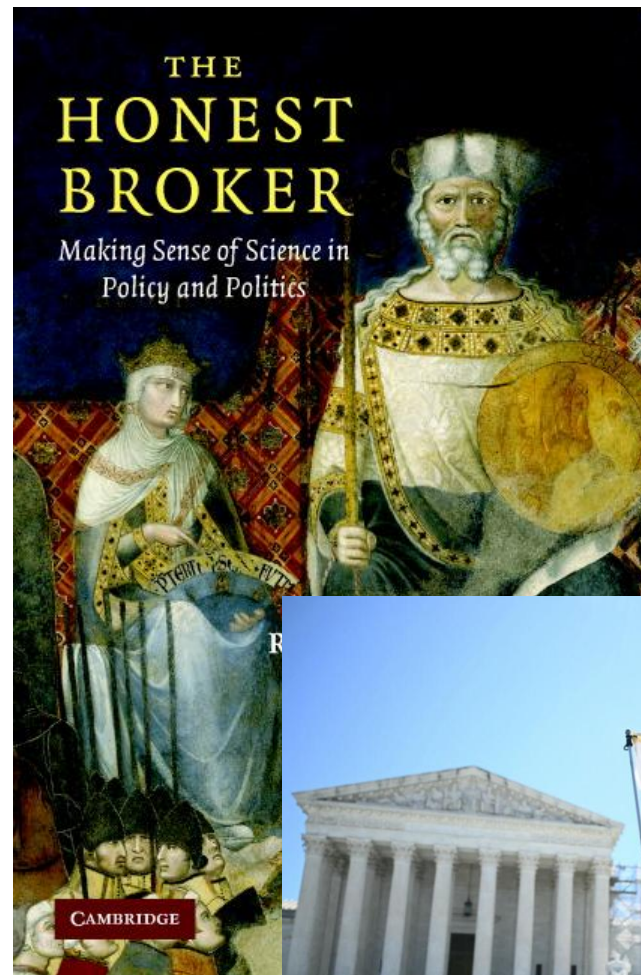
Likumdošana (I)

- Suverēna (karaļa, parlamenta vai tautas vairākuma kā likumdevēja) komanda (pavēle)
- «Parlamenta suverenitāte» likumu satura un procedūras jautājumos
- Likumdevēja patvaļa un brīva politiska izšķiršanās
- Piespiedu spēks panākt likuma izpildi

Likumdošana (II)

- Tiesiskas valsts principi – *ne karalis ir likums, bet likums ir karalis*
- Labas likumdošanas princips – nosaka, kā notiek tiesību jaunrade
- Likums ir dažādu interešu kompromiss un tam nepieciešama adresātu atzīšana
- Likumdevējs zaudē varas pozīciju

Labas likumdošanas princips (I)

- Tiesneses Daigas Rezevskas atsevišķās domas 2016-14-01 – taisnīgums un uzticēšanās valstij
- «Likumdošanas process ir jāuzlūko kā suverēna gribas īstenošanas akts, kas mērķtiecīgi vērsts uz taisnīguma sasniegšanu.»
- «Ar labu likumdošanu suverēna griba tiek īstenota tādā veidā, kas veicina uzticību Latvijas valstij un tiesībām.»

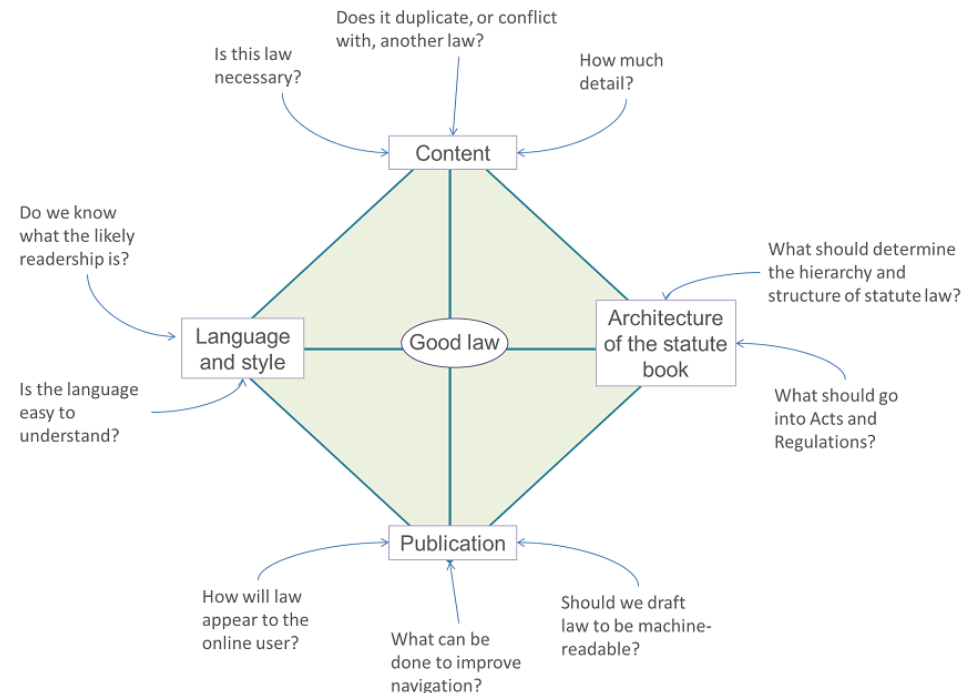
Labas likumdošanas princips (II)

- ST 2018-11-01
- Labs likums – likuma saturiska kvalitāte
- Pienācīga procedūra – pieņemšanas norises kvalitāte
- Pamatojums, analīze un dialogs
- Bez steigas un «šmaukšanās»

Konsekvences (I)

- Likuma adresātu un skarto sociālo grupu uzklauššana
- Vienādas iespējas piedalīties likuma tapšanā
- Ilgtspējīgs tiesiskais regulējums
- Balstīts pētījumos, risku un alternatīvu vērtējumā
- Konsultēšanās un likuma skaidrošana

Konsekvences (II)

- Likumdevēja darbs arvien sarežģītāks
- Formālās autoritātes un piespiedšanas zudums
- Nepieciešamība panākt likuma sociālo atzīšanu
- Nepieciešamība panākt kompromisu un vienošanos
- Laiks? Iespējas? Tehnika?
- Satversmes tiesa – negatīvais likumdevējs

Kopsavilkums

- Ikvienam ir tiesības uz labu likumu pienācīgā procedūrā (Ineta Ziemele)
- Ikvienam ir tiesības piedalīties valsts darbībā (Satversmes 101.pants)
- Jo prasīgāki un zinošāki likuma adresāti, jo sarežģītāk likumdevējam, bet labāka tiesiskā sistēma
- Tiesībpratība – zināšanas, izpratne un prasmes tiesībās

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**